Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Methodiek voor werkzaamheden aan leidingen met een asbesthoudende bitumen coating (max. 15% chrysotiel)

Datum: 18 september 2026
Versienummer: 1.0
Opsteller werkmethode: Gasunie

Toepassingsdomein en randvoorwaarden

Asbesthoudende toepassing	Bitumen coating
Bevestigingsmethode	Gecoat of gesmeerd
Staat van asbesthoudende toepassing	Goede staat / slechte staat
Percentage chrysotiel asbest in asbesthoudende toepassing	Maximaal 15 %
Percentage amfibool asbest in asbesthoudende toepassing en type amfibool asbest *(indien van toepassing)*	< 0,1% Type amfibool asbest: niet van toepassing
Mate van verontreiniging *(indien van toepassing)*	Niet van toepassing
Werkzaamheden binnen of buiten	Buiten
Vereiste extra training/opleiding *(indien van toepassing)*	Niet van toepassing
Toegestane werkduur/-snelheid	Niet gespecificeerd
Toegestane gereedschappen en/of materialen	Koperen hamer (max. 1 kilo), beitel of steekmes, plamuurmes of steekmes, kunststof- of leren band, varkensbrander, zaag
Minimaal aantal werknemers	Niet gespecificeerd
Specifieke bijzonderheden m.b.t. de werkmethode	Niet van toepassing.

Algemeen

Controleer of is voldaan aan alle relevante wet- en regelgeving. Indien hier niet (meer) aan wordt voldaan of de situatie tijdens de werkzaamheden verandert, dan moet het werk stilgelegd worden en dient de situatie opnieuw beoordeeld te worden.

In Nederland zijn in de bodem metalen (gas)leidingen aanwezig die bekleed zijn met een bitumen coating. Een deel van de bitumen coating om deze (gas)leidingen bevat chrysotiel asbest (witte asbest). Werknemers kunnen tijdens het renoveren, vervangen of verwijderen van deze (gas)leidingen in aanraking komen met deze asbesthoudende bitumen coating. Deze werkinstructie omvat de verschillende werkzaamheden die in dit kader kunnen worden uitgevoerd aan leidingen met een asbesthoudende bitumen coating (tot maximaal 15% chrysotiel). Deze werkzaamheden worden buiten uitgevoerd.

Training en borging

Niet gespecificeerd.

Werkmethode

De volgende werkzaamheden worden hieronder beschreven:

- Vrij graven/zuigen van leidingen;
- Verwijderen van de coating door middel van kloppen en steken;
- Doorzagen van leidingen;
- Op de kant tillen van een leidingdeel;
- Het in de container plaatsen van leidingsecties van ca. 6 meter;
- Rapen van losgekomen bitumen coating.

De combinatie van werkzaamheden die wordt uitgevoerd hangt af van de specifieke situatie.

Voorbereiding

Niet gespecificeerd.

Uitvoering

1. Vrij graven en/of zuigen van leidingen met asbesthoudende bitumen coating
   Gebruik bij het vrij graven en/of zuigen van een, al dan niet, gasvoerende leiding een werkmethode waarbij het uitgangspunt is dat bij ontgraving de coating niet geraakt wordt.

2. Verwijderen van de asbesthoudende bitumen coating door middel van kloppen en steken
   - Plaats voorafgaand aan de werkzaamheden onder de leiding een plastic zeil (of ander opvangmateriaal, zoals een lekbak) om eventuele brokstukken coating op te vangen;
   - Gebruik bij het “kloppen en steken” een koperen hamer van maximaal 1 kilo en een beitel of steekmes. De hoek waarmee de beitel/steekmes op de leiding wordt geplaatst moet kleiner

zijn dan 45°;
- Laat geen resten achter op de leiding. Schraap en/of steek coatingresten af met een plamuurmes of steekmes;
- Steek de bestaande coating zo recht mogelijk af als op de oude coating een nieuwe coating op de leiding moet worden aangebracht. Gebruik hierbij als hulpmiddel een kunststof of leren band;
- Gebruik een varkensbrander om de randen van de bestaande coating op te warmen om deze goed af te kunnen steken. NB: vraag voor het gebruik van een varkensbrander toestemming aan de beheerder van de leiding en stel voor deze werkzaamheden een TRA op.
- Aandachtspunten in de TRA zijn:
  - De coating mag niet in brand kan raken;
  - Tijdens deze werkzaamheden bevinden de medewerkers zich op armlengte van de leiding.
- De eerstverantwoordelijke op het werk stelt vast dat alle coating van de leiding is verwijderd;
- Verzamel alle vrijgekomen coatingresten na de werkzaamheden en verpak deze dubbel in luchtdichte zakken met asbeststickers. Voer dit af als asbesthoudend afval;
- Reinig het gebruikte gereedschap na afloop van de werkzaamheden (met natte doek of kleefdoek). Voeg eventuele coatingresten bij het asbestafval.

3. Doorzagen van de leiding
   Het doorzagen van de leiding kan op 2 manieren plaatsvinden:

   - Coating van leiding verwijderen door kloppen en steken (zie hierboven), waarna de leiding wordt doorgezaagd (er is dan geen asbest meer aanwezig op de plek waar wordt doorgezaagd);
   - Direct doorzagen van de leiding met een “koud” zagen methode.

   Plaats voorafgaand aan de werkzaamheden een opvangvoorziening (plastic folie of lekbak met plastic folie) onder de door te halen leiding (voor het opvangen van vrijkomende coatingdelen, stalen deeltjes, eventueel snijolie en product uit de leiding). Kies de afmetingen van de opvangvoorziening zodanig dat er altijd voldoende capaciteit is om alle bij het zagen vrijkomende stoffen op te kunnen vangen.

4. Op de kant en in de container tillen van een leidingdeel
   Til de leiding op de kant met inachtneming van de werkwijze voor hijsen.
   Wanneer de leiding is verdeeld in secties van ca. 6 meter, worden de leidingdelen in een container geplaatst. Verwijder na afloop eventueel aanwezige coatingresten van de hijsbanden. Voeg deze coatingresten bij de rest het asbestafval en verpak deze dubbel in luchtdichte zakken met asbeststickers.
   Voor de volledigheid: De secties van 6 meter worden niet verpakt en niet afgedicht in de container geplaats. Dit in verband met het uitdampen van gevaarlijke stoffen (o.a. benzeen).

5. Rapen van losgekomen bitumen coating

Controleer de omgeving altijd op her en der achtergebleven stukken coating nadat de leidingsecties in de container zijn geplaatst. Verzamel deze stukken coating en verpak dit als asbesthoudend afval.

Na afloop van de zaagwerkzaamheden:

- Reinig de zaag met een natte doek of kleefdoek;
- Reinig de zaagsnede van de leiding aan weerzijden met een natte doek;
- Verpak de inhoud van de opvangvoorziening (plastic folie met vrijgekomen stoffen) en de (natte) doeken dubbel in luchtdichte zakken en voorzie deze van asbeststickers;
- Verzamel vrijgekomen coatingresten die buiten de opvangvoorziening terecht zijn gekomen handmatig en voeg deze bij het asbestafval.

Afronding

1. Voer de eindbeoordeling uit en geef het gebied vrij volgens de geldende wet- en regelgeving en verwijder de afzetting;
2. Voer het asbesthoudende afval af volgens de geldende wet- en regelgeving.